

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 32/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodných spoločností [REDACTED]

[REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Mário Kluka, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II vo veci vedenej pod ČVS: ORP-1285/4-VYS-B2-2015 a jej uznesením z 9. marca 2017 a postupom Okresnej prokuratúry Bratislava II vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 563/16/1102 a jej uznesením z 28. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodných spoločností [REDACTED]

[REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2017 doručená sťažnosť obchodných spoločností [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava II (ďalej len „okresné riaditeľstvo“, prípadne „vyšetrovateľ“) vo veci vedenej pod ČVS: ORP-1285/4-VYS-B2-2015 (ďalej aj „napadnuté konanie vyšetrovateľa“) a jeho uznesením z 9. marca 2017 a postupom Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 563/16/1102 (ďalej len „napadnuté konanie okresnej prokuratúry“) a jej uznesením z 28. marca 2017.

Zo sťažnosti vyplýva, že 25. septembra 2015 podali sťažovateľky na okresnom riaditeľstve trestné oznámenie vo veci podozrenia *«z trestného činu sprenevery v zmysle ust. § 213 a/alebo trestného činu podvodu v zmysle ust. § 221 a/alebo trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie v zmysle ust. § 259 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej ako „Trestný zákon“), príp. iného trestného činu»*. Uvádzajú, že podstatou trestného oznámenia bolo *«jednak odcudzenie/sprenevera tržieb hotela – [REDAKOVANÉ] (ďalej ako „Hotel“) konkrétnou osobou, ako aj neoznámenie týchto skutočností sťažovateľovi a manipulácia s účtovnými dokladmi zo strany účtovnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorá dlhodobo vedela o týchto nezrovnalostiach»*.

Dňa 29. apríla 2016 vyšetrovateľ okresného riaditeľstva rozhodol o trestnom oznámení sťažovateľiek tak, že trestné oznámenie odmietol. Sťažovateľky uvádzajú, že pred vydaním rozhodnutia vyšetrovateľ vypočul iba podozrivú a následne vec uzavrel tak, že ide výlučne o obchodno-právny spor, a preto nie je dôvod na začatie trestného

stíhania. Proti jeho rozhodnutiu sťažovateľky podali 16. mája 2016 sťažnosť. O tejto sťažnosti okresná prokuratúra rozhodla 20. júna 2016 tak, že uznesenie vyšetrovateľa zrušila a vec mu vrátila na nové konanie.

Po vrátení veci na nové konanie vyšetrovateľ vypočul vo veci viacero svedkov a uznesením z 9. marca 2017 trestné oznámenie sťažovateľiek v časti týkajúcej sa „podozrenia z trestného činu sprenevery a/alebo trestného činu podvodu“ opakovane odmietol. Sťažovateľky uvádzajú, že v napadnutom uznesení sa v podstatnom konštatuje: „... aj keď sa v priebehu vyšetrovania nepreukázali tvrdenia podozrivej, bez rozumných pochybností sa nepodarilo preukázať ani, že by si [REDAKOVANÉ] nejakým spôsobom prisvojila chýbajúce finančné prostriedky. V tejto súvislosti považuje vyšetrovateľ PZ za potrebné poukázať na to, že k preukázaniu viny páchatel'a musia existovať dôkazy, resp. nepriame dôkazy... Z vykonaných výsluchov... vyplynulo, že si [REDAKOVANÉ] vo veľkej miere neplnila pracovné povinnosti. Táto skutočnosť navodzuje dojem nedbanlivostného konania zo strany [REDAKOVANÉ], v rámci ktorého mohlo dôjsť aj k strate chýbajúcich finančných prostriedkov. Pričom tento dojem sa ani po vykonaní všetkých relevantných dôkazov nepodarilo žiadnym spôsobom vyvrátiť... Vyšetrovateľ nespochybňuje, že v tržbách hotela chýbajú finančné prostriedky vo výške najmenej 43 564,12 EUR, avšak je rozdiel v dôvode, resp. v konaní, ktorým došlo k tomu, že sa uvedené finančné prostriedky v tržbách nenachádzajú. Ak by došlo k strate finančných prostriedkov, ktorú by zapríčinila [REDAKOVANÉ], išlo by jednak o nedbanlivostné konanie, teda by nebola naplnená subjektívna stránka skutkovej podstaty, a jednak, ani objektívna stránka skutkovej podstaty, nakoľko by si neprisvojila finančné prostriedky. Ak by však došlo k odcudzeniu, a teda k prisvojeniu finančných prostriedkov, bola by naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty, pričom by však bolo potrebné dokázať úmysel v konaní podozrivej.“

Sťažovateľky uvádzajú, že spolu s doručením uznesenia vyšetrovateľa z 9. marca 2017 im bolo doručené aj „oznámenie o odstúpení trestného oznámenia v časti podozrenia z trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie“. Poukazujú na to, že okresné riaditeľstvo tak postupovalo napriek tomu, že túto časť trestného oznámenia posúdilo už v uznesení z 29. apríla 2016. Teda v tom čase nebolo toho názoru, že nie je vecne alebo miestne príslušné na túto časť trestného oznámenia.

V dôsledku toho tak táto časť trestného oznámenia nebola 18 mesiacov preskúmaná vecne a miestne príslušným útvorom Policajného zboru, resp. aj príslušnou prokuratúrou.

Sťažovateľky proti uzneseniu z 9. marca 2017 podali 20. marca 2017 sťažnosť, v ktorej okrem iného uviedli, že ďalšie odôvodnenie sťažnosti doplnia v lehote 14 dní od odoslania tejto sťažnosti. Dňa 28. marca 2017, teda ešte pred tým, ako svoju sťažnosť doplnili, okresná prokuratúra napadnutým uznesením ich sťažnosť zamietla. Sťažovateľky uvádzajú, že v napadnutom uznesení sa v podstatnom konštatuje: *«Zo skutkových okolností vyplývajúcich z predloženého spisového materiálu nie je zrejmé, že konaním podozrivej osoby došlo k nakladaniu so zverenou vecou v rozpore s účelom jej zverenia, resp. k ich prisvojeniu... Ak by aj došlo k „strate“ finančných prostriedkov v dôsledku nedbanlivostného konania, pod. [REDAKOVANÉ], čomu doposiaľ vykonané výsluchy, najmä sv. [REDAKOVANÉ] nasvedčujú, objektívna hmotná zodpovednosť za zverené hodnoty nepostačuje na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti. V trestnom konaní musí byť preukázaná individuálna a subjektívna zodpovednosť konajúcej osoby za zavinenie. V danom prípade musí byť preukázané zavinenie, priamy alebo nepriamy úmysel smerujúci k prisvojeniu si zverených vecí konaním, ktoré je v rozpore s účelom zverenia.»* Dňa 29. marca 2017 sťažovateľky doplnili spomínané odôvodnenie svojej sťažnosti z 20. marca 2017. Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry z 28. marca 2017 bolo sťažovateľkám, resp. ich právnomu zástupcovi doručené 3. apríla 2017.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu ich základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľky uvádzajú, že okresná prokuratúra svojím postupom znemožnila riadne preskúmanie ich sťažnosti z 20. marca 2017 proti napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva z 9. marca 2017, keď o ich sťažnosti rozhodla expresne a neprimerane rýchlo (resp. predčasne), ešte pred tým, ako mohli doplniť odôvodnenie svojej sťažnosti, na čo vopred vo svojej sťažnosti okresnú prokuratúru upozornili. Keďže sťažovateľky odôvodnenie sťažnosti doplnili v lehote 10 dní, okresná prokuratúra im svojím postupom odňala možnosť konať, pretože *„sa v dôsledku svojho postupu odmietla svojvoľne a bez relevantného dôvodu zaoberať/oboznámiť sa s doplnením odôvodnenia ich sťažnosti“*.

Zastávajú tiež názor, že vyšetrovateľ okresného riaditeľstva ani okresná prokuratúra nevyvinuli reálne úsilie na odhalenie páchatel'a zodpovedného za predmetný skutok, skutok dôsledne nevyšetrili a vôbec im nedali relevantnú a konkrétnu odpoveď na otázku, kto je za tento skutok zodpovedný, a „*Po vykonaní laxného vyšetrovania a uskutočnenia formálnych úkonov svoje závery založili výslovne na svojich (aj nepreukázaných) dojmach, dohadoch a predpokladoch, na zľahčovaní a bagatelizovaní skutočností, ktoré úplne zjavne nasvedčujú tomu, že bol spáchaný konkrétny trestný čin, príp. trestné činy... a zároveň bez toho, aby tieto svoje dojmy opreli o konkrétne skutkové zistenia a s nimi súvisiace vykonané dôkazy a vyšetrovanie.*“.

Podľa názoru sťažovateľiek je uznesenie vyšetrovateľ'a okresného riaditeľstva z 9. marca 2017 arbitrárne, nevychádza z riadne zisteného skutkového stavu, nespĺňa náležitosti požadované § 176 ods. 2 Trestného poriadku ani náležitosti vyplývajúce z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 267/2014, a preto je aj nepreskúmateľné. Tieto nedostatky neodstránila ani okresná prokuratúra svojím rozhodnutím, ktoré trpí obdobnými nedostatkami.

K namietanému porušeniu ich práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru malo podľa názoru sťažovateľiek dôjsť tým, že okresná prokuratúra sa nezaoberala doplnením ich sťažnosti, a teda sa ich sťažnosťou zaoberala jednak predčasne a zároveň aj nedôsledne a nedbanlivo.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd prijal tento nález:

„1. *Sťažnosti sa vyhovuje.*

2. *Základné právo obchodnej spoločnosti [redacted] [redacted] a obchodnej spoločnosti [redacted] na právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a ich právo na účinný prostriedok nápravy postupom podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava II pod č. k: 1 Pn563/16/1102 zo dňa 28. 03. 2017 a uznesením Okresného riaditeľstva PZ*

v Bratislave II pod ČVS: ORP-1285/4-VYS-B2-2015 zo dňa 09. 03. 2017, a postupom, ktorý im predchádzal, porušené boli.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie, každej v sume 1.500,- EUR (slovom tisíc päť sto eur), ktoré je Okresná prokuratúra Bratislava II povinná vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresná prokuratúra Bratislava II je povinná uhradiť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia vo výške 551,00 EUR, ktoré sú Okresná prokuratúra Bratislava II povinná vyplatiť na účet spoločnosti KRION Partners s. r. o., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Dňa 12. septembra 2017 bolo ústavnému súdu doručené ďalšie podanie sťažovateľiek, prostredníctvom ktorého predložili ústavnému súdu v prílohe anonymizované uznesenie, ktoré sa podľa ich názoru týka rovnakej skutkovej veci ako v ich prípade. No v tomto prípade proti tomuto zamestnancovi bolo vznesené obvinenie pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu sprenevery, avšak v ich prípade nebolo začaté ani len trestné stíhanie vo veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľky v sťažnosti namietajú porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom vyšetrovateľa okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1285/4-VYS-B2-2015 a jeho uznesením z 9. marca 2017, ako aj postupom okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 563/16/1102 a jej uznesením z 28. marca 2017.

K namietanému porušeniu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo podľa názoru sťažovateľiek v podstate tým, že okresná prokuratúra zamietla ich sťažnosť bez toho, aby dostatočne preskúmala všetky okolnosti prípadu, ktoré preukázateľne zakladali dôvod na začatie trestného stíhania pre podozrenie zo spáchania niektorého zo sťažovateľkami označených trestných činov. Zastávajú názor, že vyšetrovateľ ani okresná prokuratúra nevyvinuli reálne úsilie na odhalenie páchatel'a zodpovedného za predmetný skutok, skutok dôsledne nevyšetrili a vôbec im nedali relevantnú a konkrétnu odpoveď na otázku, kto je za tento skutok zodpovedný. Napadnuté uznesenie vyšetrovateľa z 9. marca 2017, ako aj uznesenie okresnej prokuratúry z 28. marca 2017 tak sťažovateľky považujú za arbitrárne a nepreskúmateľné.

K namietanému porušeniu práva sťažovateľiek na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru došlo podľa ich názoru tým, že okresná prokuratúra sa nezaoberala

doplnením ich sťažnosti, a teda sa ich sťažnosťou zaoberala jednak predčasne a zároveň aj nedôsledne a nedbanlivo.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľiek postupom vyšetrovateľa okresného riaditeľstva vo veci vedenej pod ČVS: ORP-1285/4-VYS-B2-2015 a jeho uznesením z 9. marca 2017

Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti sťažnosti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany,

a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Ako zo sťažnosti vyplýva, sťažovateľky vo vzťahu k postupu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva v označenom konaní a jeho rozhodnutiu z 9. marca 2017 podali sťažnosť, o ktorej následne rozhodla okresná prokuratúra uznesením z 28. marca 2017. Preto právomoc okresnej prokuratúry na preskúmanie postupu a napadnutého uznesenia vyšetrovateľa okresného riaditeľstva z 9. marca 2017 v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti ústavným súdom.

Vychádzajúc z uvedeného bolo preto potrebné sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľiek postupom okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 563/16/1102 a jej uznesením z 28. marca 2017

Ako už bolo uvedené, sťažovateľky v sťažnosti namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom okresnej prokuratúry v označenom konaní a jej uznesením z 28. marca 2017. Porušenie základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odôvodňujú tým, že okresná prokuratúra zamietla ich sťažnosť bez toho, aby dostatočne preskúmala všetky okolnosti prípadu, ktoré preukázateľne zakladali dôvod na začatie trestného stíhania pre podozrenie zo spáchania niektorého zo sťažovateľkami označeného trestného činu. Napadnuté

uznesenie okresnej prokuratúry z 28. marca 2017 sťažovateľky považujú za arbitrárne a nepreskúmateľné.

K namietanému porušeniu práva sťažovateľiek na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru došlo podľa ich názoru tým, že okresná prokuratúra sa nezaoberala doplnením ich sťažnosti, a teda sa ich sťažnosťou zaoberala jednak predčasne a zároveň aj nedôsledne a nedbanlivo.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti posúdil, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu sťažnosť je zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ústavný súd rovnako považuje za potrebné pripomenúť, že cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti

s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06). V kontexte uvedeného ústavný súd preskúmal aj sťažovateľkami napadnutý postup okresnej prokuratúry a jej uznesenie z 28. marca 2017.

Okresná prokuratúra napadnutým uznesením z 28. marca 2017 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľiek zamietla, pretože ju nepovažovala za dôvodnú. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresná prokuratúra po preskúmaní predmetnej veci dospela k záveru, že vyšetrovateľ postupoval pri vydávaní rozhodnutia v súlade so zákonom a dôvodne, v plnom rozsahu sa stotožnila s odôvodnením jeho rozhodnutia a na toto aj poukázala. Okresná prokuratúra sa teda stotožnila so záverom vyšetrovateľa, že skutok/ty, pre ktorý/é bolo podané trestné oznámenie, nie je trestným činom, pretože z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu vyplýva dostatočný záver o tom, že v predmetnej veci neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona ani trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 2 a 3 písm. a) Trestného zákona, a rovnako sa nepodarilo preukázať, že by podozrivá svojím konaním naplnila zákonné znaky skutkovej podstaty akéhokoľvek iného trestného činu podľa osobitnej časti Trestného zákona. Ako z uznesenia okresnej prokuratúry z 28. marca 2017 v spojení s uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva z 9. marca 2017 vyplýva, orgány činné v trestnom konaní pre účely preverenia skutočností, ktoré boli obsahom trestného oznámenia, vykonali vo veci dokazovanie

a následne, rozoberajúc skutkovú podstatu trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona, ako aj trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 2 a 3 písm. a) Trestného zákona, konštatovali, že dosiaľ zabezpečené dôkazy nepostačujú na vyvodenie trestnej zodpovednosti podozrivej osoby. Vo vzťahu k trestnému činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona orgány činné v trestnom konaní boli síce toho názoru, že podozrivá bola zamestnankyňou poškodených, ktorí s ňou aj uzatvorili dohodu o hmotnej zodpovednosti, na základe ktorej jej boli zverené finančné prostriedky, a teda bol naplnený znak skutkovej podstaty zverenie cudzej veci, nepodarilo sa však preukázať ostatné znaky tejto skutkovej podstaty, pričom na vyvodenie trestnej zodpovednosti je potrebné naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty uvedeného trestného činu a len vyvodenie objektívnej hmotnej zodpovednosti za zverenú hodnotu nepostačuje aj na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti, kde sa vyžaduje úmysel, ako aj príčinná súvislosť medzi konaním a následkom. Obdobne sa orgánom činným v trestnom konaní nepodarilo preukázať ani to, že by podozrivá úmyselne uviedla niekoho do omylu, resp. využila niečí omyl, aby seba alebo iného obohatila o tržby z hotela, a tým naplnila znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 2 a 3 písm. a) Trestného zákona. Okresná prokuratúra sa tiež stotožnila s odôvodnením uznesenia vyšetrovateľa okresného riaditeľstva aj v tej časti, kde vyšetrovateľ dospel k záveru, že trestné oznámenie v časti podozrenia zo spáchania trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona bolo potrebné postúpiť vecne a miestne príslušnému útvaru.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poznamenáva, že ak orgány činné v trestnom konaní v danom prípade po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutku, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľiek, nemohli porušiť jej zákonom ani ústavou chránené práva. Nikto totiž nemá právny nárok, a už vôbec nie ústavnoprávny nárok, na to, aby jeho podaniu bolo vyhovené. Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, prípadne nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo v ňom pokračovalo. Sťažovateľky ako oznamovateľky trestného činu majú zákonné právo

domáhať sa len toho, aby sa s ich oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemajú však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal ich predstave (napr. II. ÚS 88/99, IV. ÚS 423/09). Trestné právo je prostriedkom *ultima ratio*, čo znamená, že má byť použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, boli už vyčerpané, sú neúčinné, prípadne sú zjavne nevhodné.

Ústavný súd v naznačenom kontexte poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru (napr. IV. ÚS 55/09 alebo IV. ÚS 180/09), podľa ktorej vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po preskúmaní sťažnosti sťažovateľiek a na vec sa vťahujúcej spisovej dokumentácie, ktorú mal k dispozícii, konštatuje, že okresná prokuratúra sa v primeranom rozsahu zaoberala sťažnosťou sťažovateľiek a o tejto riadne rozhodla, postupujúc pritom v súlade s na vec sa vzťahujúcimi právnymi predpismi. Právny názor, na ktorom je založené jej rozhodnutie (v spojení s uznesením vyšetrovateľa, pozn.), je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný. Pokiaľ sťažovateľky namietajú, že okresná prokuratúra o ich sťažnosti rozhodla predčasne, nečakajúc na doplnenie sťažnosti, na ktoré sa odvolávali vo svojej pôvodnej sťažnosti z 20. marca 2017, ústavný súd poukazuje na to, že podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia. Prax síce akceptuje, aby sťažovateľ svoju sťažnosť prípadne ešte doplnil, no stáva sa tak spravidla pri sťažnostiach, ktoré sťažovateľ zahlási priamo do zápisnice po vyhlásení uznesenia, keď nemá možnosť svoju sťažnosť aj hneď písomne odôvodniť, Trestný poriadok však neustanovuje povinnosť, aby orgán príslušný na rozhodnutie o takejto sťažnosti vyčkával na jej prípadné písomne doplnenie aj potom, ako uplynuli

tri dni od oznámenia napadnutého rozhodnutia. V tomto konkrétnom prípade sťažovateľky svoju sťažnosť podali písomne v lehote podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku napriek tomu, že v nej uviedli, že ju ešte doplnia v lehote 14 dní, neuviedli v nej žiaden dôvod, prečo celú svoju argumentáciu nemohli uviesť už v tejto pôvodnej sťažnosti, resp. že na jej doplnenie potrebujú až 14 dní, okresná prokuratúra pritom o podanej sťažnosti rozhodla 28. marca 2017, za danej situácie ústavný súd tak nevidí dôvod, prečo mala okresná prokuratúra vyčkávať na jej doplnenie. Navyše, podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán jednak správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia. V uvedenom ustanovení je vyjadrený obmedzený revízny princíp spočívajúci v tom, že nadriadený orgán, ak sťažnosť nezamietne z dôvodov uvedených v § 193 ods. 1 písm. a) alebo b) Trestného poriadok, na základe sťažnosti preskúma jednak napadnuté výroky uznesenia, a to zo všetkých hľadísk bez ohľadu na to, či tieto hľadiská sú alebo nie sú v sťažnosti uvedené, a jednak správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia (opäť bez ohľadu na to, či sú v sťažnosti konkretizované, alebo nie). Vzhľadom na uvedené ústavný súd uvedenú námietku sťažovateľiek považuje za neopodstatnenú.

V súvislosti s podstatou sťažnosti sťažovateľiek, ktorá v konečnom dôsledku súvisí s ich nespokojnosťou s výsledkom vybavenia trestného oznámenia, ktoré podali, ústavný súd považuje za potrebné tiež poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej právo fyzickej osoby, resp. právnickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva alebo slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd. Ústavný súd ešte dodáva, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m.II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06). Uvedený článok ústavy garantuje ochranu pred protiústavným postupom orgánov verejnej moci v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o subjektívnych právach fyzických osôb alebo právnických osôb.

Pokiaľ sťažovateľky ústavnému súdu predložili pre porovnanie rozhodnutie vydané v inej trestnej veci, v ktorej bolo začaté trestné stíhanie a zároveň aj vznesené obvinenie pre prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, ústavný súd uvádza, že v danej veci orgány činné v trestnom konaní vychádzali z iných skutkových okolností, aké boli zistené v sťažovateľkami namietanom prípade.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi postupom okresnej prokuratúry v napadnutom konaní a jej uznesením a obsahom základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K sťažovateľkám namietanému porušeniu ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresnej prokuratúry v napadnutom konaní a jej uznesením z 28. marca 2017 ústavný súd poznamenáva, že tento článok sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014), preto je sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti zjavne neopodstatnená. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je vôbec aplikateľný v prípade, ak trestné oznámenie podané údajným poškodeným bolo odložené, prípadne odmietnuté bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatel'a (Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. 10. 2006, sťažnosť č. 29858/03). Z čl. 6 dohovoru rovnako nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (porovnaj Dziedzic proti Poľsku, sťažnosť č. 50428/99, rozhodnutie z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers proti Švédsku, sťažnosť č. 11826/85, rozsudok z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierk proti Poľsku, sťažnosť č. 10675/02, rozsudok z 21. 9. 2004, bod 48).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateliek na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013).

Z citovanej judikatúry ESLP vyplýva zrejماً súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje. Vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k záveru o možnom porušení iného práva sťažovateliek zaručeného ustanoveniami dohovoru (čl. 6 ods. 1, pozn.), nemohol dospieť k záveru, že by okresná prokuratúra svojím postupom a rozhodnutím porušila právo sťažovateliek zaručené čl. 13 dohovoru.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateliek odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ich ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2018